

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Поєдинок В. В.,

кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник

відділу правових проблем підприємництва НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України

У статті здійснено загальну характеристику міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності, виявлено сучасні тенденції його розвитку та концептуальні зв'язки з внутрішнім господарсько-правовим регулюванням.

Ключові слова: інвестиції, міжнародні інвестиційні угоди, міжнародний інвестиційний арбітраж.

Сучасний стан правового регулювання інвестиційної діяльності значною мірою обумовлений глобалізацією світової економічної системи, основу якої становить взаємопроникнення окремих національних економік через створення і діяльність транснаціональних корпорацій, спільних підприємств, придбання цінних паперів іноземних емітентів, трансфер технологій тощо. За таких умов правовий простір, в межах якого відбувається регулювання інвестиційної діяльності, характеризується складною взаємодією і взаємопроникненням двох шарів (рівнів) регулювання – національно- та міжнародно-правового.

Аналіз спеціальної літератури з інвестиційно-правової проблематики спонукає до висновку про недостатність спроб системного осмислення сучасного стану правового регулювання інвестиційної діяльності. Автори відповідних досліджень зосереджуються або на національно-правовому, або на міжнародно-правовому рівнях регулювання. Відносно нечисельні праці, у яких досліджуються як національно-, так і міжнародно-правові засоби регулювання, переслідують компаративістські цілі і присвячені тільки іноземним інвестиціям. На нашу думку, недостатність такого підходу обумовлена трьома головними чинниками:

1) глобалізація (передусім економічна) як загальний формуючий чинник сучасної правової системи. Висловлено таку точку зору: глобалізація багато у чому стирає межі між внутрішньою і зовнішньою сферами економічної діяльності, перетворюючи зовнішні фактори у внутрішні [1, с. 66–67]. Міжнародні детермінанти правового режиму інвестиційної діяльності з необхідністю взаємопов'язані, взаємозалежні і взаємодіючі з національними детермінантами, а їх виокремлення з сукупної реальності доречно тільки для аналітичних цілей [2, с. 15].

Наприклад, на першій погляд міжнародне право може регулювати тільки іноземне інвестування. Насправді, вплив міжнародно-правового регулювання виходить далеко за межі власне відносин, пов'язаних з вкладенням іноземного капіталу. По-перше, в глобальному економічному просторі межа між іноземними та національними інвестиціями стає дедалі більше умовною: їх розмежування провадиться за формальним критерієм – державною належністю інвестора, але капітал може частково або повністю походити з приймаючої країни. По-друге, міжнародно-правові приписи, які обмежують регуляторну свободу держав щодо вжиття протекціоністських заходів, впливають на економічне і правове становище, передусім, не іноземних, а національних суб'єктів господарювання. По-третє, вищі стандарти захисту іноземних інвестицій, закріплені в

міжнародному праві, а також доступ до спеціальних механізмів вирішення інвестиційних спорів означають дискримінацію вітчизняних інвесторів порівняно з іноземними;

2) історичні особливості формування інвестиційного права. Саме науці міжнародного права належить першість у теоретичному обґрунтуванні виокремлення інвестиційного права як специфічного явища правової дійсності («міжнародне інвестиційне право» як підгалузь міжнародного економічного права). Значна кількість інвестиційно-правових понять, концепцій і підходів, які наразі використовуються національними законодавцями, мають міжнародно-правове походження, а в деяких аспектах (регулювання транскордонного руху інвестицій, захист іноземних інвестицій) міжнародно-правове регулювання зберігає пріоритет.

Як зазначають з цього приводу французькі правознавці Д. Карро та П. Жюйар, в багатьох галузях формування норми внутрішнього права передують формуванню міжнародно-правової норми. Нічого подібного не відбувається в галузі інвестиційного права: навпаки, у цьому випадку формування норм міжнародного права передують формуванню норм внутрішнього права, коли йдеться, принаймні, про правила щодо ліквідації перешкод на шляху вільного руху інвестицій. Причина проста: жодна держава не піде на ліквідацію таких перешкод відносно будь-якої іншої держави або багатьох держав, якщо така акція не буде взаємною. Однак взаємність не проголошується в односторонньому порядку, вона забезпечується міжнародно-правовими засобами [3, с. 349];

3) недостатність розуміння міжнародного інвестиційного права як «взірця» для національного. Таке розуміння може бути проілюстрованим міркуваннями І. З. Фархутдінова: «В умовах наростаючого вільного руху капіталів внутрішнє право усе більшою мірою взаємодіє з міжнародним інвестиційним правом. Останнє виступає як гарант і як загальний «правовий стандарт» для національних інвестиційних законодавств. При цьому важливо, що імплементація міжнародних інвестиційних норм в національному праві можлива лише в тих випадках, коли інвестиційне законодавство тієї чи іншої держави відповідає міжнародному інвестиційному праву» [4, с. 83].

Разом з тим міжнародні дисципліни здатні виступати не тільки джерелом цивілізованих стандартів і найкращої практики інвестиційно-правового регулювання, а й суттєвою загрозою регуляторній свободі держави, перешкодою для реалізації легітимних цілей державної політики. В умовах глобалізації світової

економічної системи норми міжнародного права справляють дедалі глибший і не завжди конструктивний вплив на правовий господарський порядок окремо взятої країни, причому інвестиційної сфери це стосується якнайбільшою мірою. Як зазначає німецький вчений С. Шілл, міжнародне інвестиційне право є не тільки чи не найшвидше зростаючою сферою міжнародного регулювання і вирішення спорів, а й галуззю, яка стикається з суттєвими викликами і критикою з боку держав, інвесторів, громадянського суспільства, неурядових організацій і науковців-юристів [5, с. 3].

Завданнями цієї статті є здійснення найбільш загальної характеристики міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності, виявлення сучасних тенденцій його розвитку та концептуальних зв'язків з внутрішнім господарсько-правовим регулюванням.

Поточний стан системи міжнародних інвестиційних угод (МІУ) як основного джерела міжнародного інвестиційного права (під МІУ ми маємо на увазі двох- та багатосторонні міжнародні угоди, предметом яких є регулювання руху інвестицій та/або захист інвестицій, а також угоди про економічне партнерство (угоди про вільну торгівлю, про регіональну економічну інтеграцію тощо), які містять розділи (положення), присвячені інвестиціям) вказує на такі характерні риси міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності у сучасний період: 1) глобальний характер; 2) децентралізований характер; 3) динамічний розвиток; 4) поширення міжнародного інвестиційного арбітражу.

Про глобальний характер міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності можна говорити з огляду на те, що процесом укладання МІУ охоплені усі регіони світу. Наразі загальна кількість МІУ в світі становить близько 6000 [6, с. хііі]. Майже усі країни є сторонами хоча б однієї МІУ, а більшість з них є сторонами кількох, а то й багатьох МІУ.

На противагу 70-м та 80-м рокам ХХ ст., коли країни-експортери та імпортери капіталу займали непримиренні позиції у питанні стандартів захисту іноземних інвестицій, у сучасний період фундаментальні ідеологічні розбіжності між ними значною мірою зникли. Нині МІУ покривають значні обсяги потоків інвестицій не лише між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, а й усередині обох зазначених груп країн. Міжнародно-правовий захист інвестицій, таким чином, став справді глобальним феноменом; меншою мірою це стосується міжнародно-правового регулювання руху інвестицій, хоч і в цьому випадку, зважаючи на зростаюче поширення угод про економічну інтеграцію, які переслідують комплексні цілі, можна говорити про досягнення певного рівня глобалізації.

Децентралізований характер міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності виявляє себе в низці особливостей. По-перше, мережа МІУ атомізована: вона складається з тисяч окремих угод, між якими практично відсутня системна координація (власне, тому про систему МІУ можна говорити лише зі значною умовністю). По-друге, система МІУ багатопланова: вона складається з міжнародних угод, укладених на різних рівнях: двосторонньому (угоди про взаємне сприяння та захист інвестицій або, коротше, двосторонні інвести-

ційні угоди (ДІУ)), субрегіональному, регіональному, міжрегіональному, секторальному, кілька- і багатосторонньому, предмети регулювання яких частково збігаються. По-третє, система МІУ багатоаспектна: вона регулює питання не тільки власне інвестицій, а й торгівлі товарами і послугами, правового режиму інтелектуальної власності, використання робочої сили, екологічні питання тощо [7, с. 5].

Система МІУ перебуває у динамічному розвитку. Протягом останніх кількох років щотижня укладалися в середньому більш як три угоди. Крім того, триває тенденція переукладання «старих» ДІУ та заміни їх більш сучасними та складними угодами. Так, зростає кількість ДІУ, що містять положення, спрямовані на конкретизацію змісту спірних концепцій міжнародного інвестиційного права («непряма експропріація» та відмежування її від регуляторних заходів держави, що не підлягають компенсації; «справедливе та рівне ставлення» тощо). Іншим новим явищем є врахування деякими ДІУ міркувань публічної політики приймаючих держав шляхом застосування виключних застережень, які стосуються, наприклад, національної безпеки і громадського порядку, охорони здоров'я і довкілля, дотримання прав на працю, культурного різноманіття та пруденційних заходів на ринках фінансових послуг. Нові угоди приділяють увагу також питанням міжнародного інвестиційного арбітражу, включаючи можливість осіб, що не є сторонами у спорі, брати участь в арбітражному процесі [7, с. 3–6].

Поширення міжнародного інвестиційного арбітражу як способу вирішення спорів між іноземними інвесторами та приймаючими державами є одним з ключових чинників зростання кількості МІУ та їх якісних змін. Тривалий час ці угоди розглядалися як щось подібне до «мертвої букви». Попри те, що положення про арбітраж включалися до МІУ починаючи з 1968 р., до 1990 р. арбітражний розгляд інвестиційних спорів не був відомий. Першою відомою справою, розглянутою у порядку інвестиційного арбітражу, стала справа *Asian Agricultural Products Ltd v. Sri Lanka* (1990 р.) за позовом на підставі шрі-ланкійсько-британської ДІУ з приводу зруйнування креветкової ферми шрі-ланкійськими силами безпеки. Арбітраж присудив інвесторові 460 тис. дол. США як відшкодування збитків [8, с. 58–59]. На кінець 2010 р. загальна кількість відомих спорів, що виникли з МІУ, досягла 390, з них більше половини були ініційовані починаючи з 2005 р. Оскільки єдиним арбітражним форумом, який веде публічний реєстр позовів, є Міжнародний центр з вирішення інвестиційних спорів, що діє на підставі Вашингтонської конвенції про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 18 травня 1965 р., загальна кількість спорів насправді може бути більшою. Крім того, зазначена кількість не включає спори, що виникли виключно з інвестиційних договорів між іноземними особами та державами, а також спори, у яких сторона лише заявила про свій намір подати позов, але ще не зробила цього [9, с. 1–2].

Водночас, зростання кількості МІУ та міжнародних інвестиційних спорів, широта інтерпретацій прав інвесторів деякими інвестиційними арбітражами та ряд

значних рішень, винесених проти приймаючих держав, викликали критичну увагу різних держав, груп захисту суспільних інтересів та вчених з огляду на такі чинники: по-перше, невизначеність, або навіть дозначеність положень МІУ, які на основі широко сформульованих принципів захисту інвестицій обмежують державний суверенітет; по-друге, зростаюче число нерослидкових, конфліктуючих інтерпретацій арбітражами стандартів захисту інвестицій не тільки згідно з різними угодами, а й у практично ідентичних справах, заснованих на одній і тій самій угоді; по-третє, фрагментація міжнародного інвестиційного права та, відповідно, брак стабільності й передбачуваності у прийнятті рішень арбітражами; по-четверте, презумпція упередження на користь іноземних інвесторів проти легітимних неінвестиційних публічних інтересів, наприклад, щодо охорони здоров'я, культурної спадщини, праці або довкілля; і по-п'яте, процесуальні максими арбітражу, особливо конфіденційність процедур, та ідея того, що процес вирішення спорів на підставі інвестиційних угод належить сторонам, і особи, які не є сторонами, навіть якщо їхні інтереси зачіпаються, позбавлені права участі у ньому [5, с. 7]. На цьому тлі висловлюється точка зору про те, що міжнародне інвестиційне право перебуває у справжній «кризі легітимності».

Пропозиції щодо реформи міжнародного інвестиційного права є різноманітними. Передусім, вони стосуються інституційної реформи міжнародного інвестиційного арбітражу як найбільш проблемної ланки міжнародно-правового режиму інвестицій. Пропонуються різні шляхи такої реформи: відмова від міжнародно-правового захисту інвестицій взагалі (найбільш радикальний підхід), повернення до міждержавного арбітражу, заснування єдиного апеляційного органу для перегляду рішень інвестиційних арбітражів і, нарешті, створення постійно діючого міжнародного інвестиційного суду [10, с. 1582–1625]. Безвідносно до переваг таких альтернатив з точки зору послідовності, передбачуваності і легітимності вирішення міжнародних інвестиційних спорів, фундаментальна інституційна реформа не є ймовірною у близькому майбутньому.

Інший напрям реформування міжнародного інвестиційного права полягає в удосконаленні самих МІУ, передусім і головним чином двосторонніх угод про взаємне сприяння і захист інвестицій. Очевидним шляхом, за допомогою якого держави можуть забезпечити належний рівень захисту інвестицій і водночас усунути неоднозначні положення, прогалини та інші недоліки власних ДІУ, є їх переукладення або заміна економічними угодами ширшої дії. Це передбачає здійснення ретроспективної оцінки впливу ДІУ для визначення міри захищеності основних публічних інтересів в умовах дії цих угод. Зразком альтернативного підходу до моделювання МІУ, вихідною ідеєю якого є необхідність збалансування приватних інтересів іноземних інвесторів та публічних інтересів приймаючих держав, є Модельна міжнародна угода про інвестиції для сталого розвитку, розроблена Міжнародним інститутом сталого розвитку [11].

Окремим напрямом удосконалення міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності є тео-

ретичне обґрунтування міжнародного інвестиційного права, яке наразі значно відстає від фактичного розвитку міжнародних економічних відносин. Як зазначає І. І. Лукашук, на жаль, правознавці не виявили відповідного інтересу до вивчення впливу глобалізаційних процесів на розвиток держави і права [12, с. 117–118]. У свою чергу, І. З. Фархутдінов звертає увагу на те, що проблеми співвідношення міжнародного і внутрішнього права вже давно залишаються предметом досліджень практично тільки юристів-міжнародників. Разом з тим засмучує майже повна відсутність даної проблематики у працях з теорії держави і права, рівно як і уваги до неї галузевих юридичних наук [4, с. 20].

Недостатність наукового опрацювання проблематики міжнародного інвестиційного права відзначається і в авторитетних зарубіжних дослідженнях. Так, С. Шілл вказує на відсутність всеохоплюючої методологічної основи для сучасного розуміння міжнародного інвестиційного права як цілого, так само як і для переконливої оцінки його складових. Особливо ускладнює ситуацію зіткнення між приватним комерційним арбітражем та публічно-правовими підходами до міжнародного інвестиційного права та арбітражу. Саме напруга між цими двома моделями є джерелом значної частки критики і непорозумінь з приводу структури, функціонування та напрямів подальшого розвитку сучасної системи міжнародно-правового захисту інвестицій. У зв'язку з цим пропонується підхід, згідно з яким замість того, щоб опікуватися виключно захистом приватних інтересів інвесторів, міжнародне інвестиційне право повинно виконувати ширшу функцію забезпечення правової основи для публічного міжнародного економічного порядку, в межах якого складаються інвестиційні відносини. Міжнародному інвестиційному арбітражу, у свою чергу, відводиться роль механізму не тільки вирішення індивідуальних спорів між іноземними інвесторами та приймаючими державами, а й впровадження шляхом перевірки законності поведінки держави, верховенства права у ставленні до іноземних інвесторів. Міжнародний інвестиційний арбітраж, відтак, розглядається як феномен, більш подібний до адміністративного або конституційного судового розгляду, ніж до комерційного арбітражу, хоч міжнародне інвестиційне право і використовує арбітражний процес для вирішення спорів [5, с. 1–2].

Досягнення необхідного балансу між захистом інвестицій та іншими публічними інтересами, так само як і задоволення вимог прозорості й відкритості в інвестиційному арбітражі можливе за умови розуміння суттєвих публічно-правових імплікацій міжнародного інвестиційного права та концептуалізації його як публічно-правової дисципліни в межах міжнародного права. Публічно-правові виміри міжнародного інвестиційного права не обмежуються аспектом обмеження дій держави на користь індивідуальних прав. Вони виявляють себе також у зв'язку з іншою центральною функцією публічного права, а саме: функцією забезпечення легітимності і підзвітності публічної влади. У цьому вимірі вплив міжнародного інвестиційного арбітражу виходить за межі вирішення конкретних спорів між інвесторами і державами, а сам він розглядається як механізм глобального управління [5, с. 16–17].

З вищесказаного випливає функціональна подібність міжнародного інвестиційного права та внутрішньодержавного господарського права, метою якого є забезпечення правового господарського порядку на засадах збалансування приватних інтересів суб'єктів господарювання та публічних інтересів. Нескладно помітити значну подібність проблематики міжнародного інвестиційного та господарського права: забезпечення економічного зростання з одночасним дотриманням інших умов (складових) сталого розвитку; запобігання неправомірному державному втручанню у здійснення господарської/інвестиційної діяльності; захист прав на майно; створення умов для державно-приватного партнерства; недопущення дискримінації; сприяння міжнародним економічним, у тому числі інтеграційним, зв'язкам тощо. Можна виділити і проблеми процесуального характеру, які є спільними для міжнародного інвестиційного та господарського процесу, як от: співвідношення судового та арбітражного вирішення спорів; розмежування компетенції національних судів та міжнародних юрисдикційних органів; правове значення рішень і окремих правових позицій міжнародних інвестиційних арбітражів та характер і межі впливу цих рішень і правових позицій на суб'єктів господарських/інвестиційних правовідносин, у тому числі тих, що не були сторонами спору або міжнародного договору, на підставі якого він розглядався; співвідношення державного регулювання господарської/інвестиційної діяльності як прояву державного суверенітету та судового/арбітражного розсуду; забезпечення прозорості та відкритості процесу. Слід звернути увагу і на те, що абсолютна більшість гарантій захисту інвестицій, закріплених в МІУ, вимагають внутрішньоправового механізму їх реалізації: так, гарантія виплати компенсації у разі примусових вилучень інвестицій потребує визначення джерел коштів у внутрішньому бюджетному законодавстві; гарантія вільного переказу капіталів у зв'язку з інвестиційною діяльністю потребує визначення процедури купівлі і переказу іноземної валюти у валютному законодавстві та ін. «Криза легітимності» міжнародного інвестиційного права вказує на хибність поширеної позиції, згідно з якою міжнародне право є взірцем для внутрішньодержавного, а зусилля національного законодавця повинні спрямовуватися, передусім, на запозичення міжнародно-правових підходів. Натомість, саме міжнародне інвестиційне право стикається з необхідністю запозичувати результати тих внутрішньоправових наук, які вже послугуються розвинутою методологією публічно-приватного регулювання з метою вироблення рішень, одночасно прийнятних для інвесторів, приймаючих держав та громадянського суспільства. У зв'язку з цим заслуговує на увагу запропонований С. Шіллом метод порівняльного публічно-правового аналізу (*comparative public law analysis*), який передбачає концептуалізацію і застосування стандартів міжнародного інвестиційного права, як-от: національний режим, захист легітимних очікувань, заборона прямої і непрямої експропріації та повний захист і безпека шляхом проведення паралелей з публічно-правовими концепціями, що застосовуються у внутрішньому

праві, а також іншими міжнародно-правовими режимами, як от право СОТ або право в галузі прав людини. На думку зазначеного автора, порівняльний публічно-правовий аналіз слугує кільком цілям: 1) конкретизації і проясненню часто невизначених стандартів захисту інвестицій і визначення обсягу відповідальності держави у конкретних випадках; 2) збалансуванню захисту інвестицій та інтересів, не пов'язаних з інвестиціями; 3) забезпеченню послідовності у тлумаченні і застосуванні МІУ; 4) забезпеченню міжрежимної єдності і подолання негативних наслідків фрагментації завдяки наголосу на спільних рисах і відкритості міжнародного інвестиційного права відносно інших міжнародно-правових режимів; 5) легітимізації існуючої арбітражної практики через демонстрацію того, що рішення міжнародних інвестиційних арбітражів аналогічні тим, що приймаються національними судами або іншими міжнародними арбітражами чи судами; 6) визначенню напрямів реформування практики укладання МІУ та арбітражної практики у світлі відмінних або більш точних рішень, прийнятих в інших системах публічного права [5, с. 24].

У рамках вищеописаного підходу, сформованого на основі досвіду кількох зарубіжних юрисдикцій, для цілей порівняльного аналізу пропонується використовувати внутрішнє адміністративне та конституційне право як публічно-правові галузі права, що впливає з уявлення про саме міжнародне інвестиційне право як «чисто» публічно-правову галузь. Водночас, абсолютизація публічно-правового компоненту у регулюванні міжнародних економічних відносин, так само як і нехтування ним, спотворюватиме картину цього регулювання. Цілком очевидно, що інвестиційне право існує для того, щоб сприяти надходженню інвестицій, а не перешкоджати цьому. Тому теоретично можна говорити про необхідність забезпечення паритету, балансу інтересів інвесторів та публічних інтересів, але не про підпорядкування інтересів інвесторів будь-яким іншим інтересам. Відтак, спроби представити інвестиційне право як чисто публічно-правову або приватноправову галузь є однаковою мірою упередженими.

У правовій системі України галуззю права, якій властива методологія, орієнтована на гармонізацію інтересів інвесторів та потреб сучасної регуляторної держави з наголосом на економічній ефективності регулювання, є господарське право як публічно-приватна галузь, складовою якого є інвестиційне право. У зв'язку з цим можна дійти висновку, що міжнародно-правові та внутрішньоправові елементи інвестиційно-правового регулювання повинні розглядатися комплексно як детермінанти єдиного правового господарського порядку в його «інвестиційному сегменті» на спільній господарсько-правовій методологічній основі. Це відповідає також інституціональній економічній перспективі, де будь-які норми, незалежно від їх походження, є інституціями, які формують поведінку економічних агентів.

У вітчизняній юридичній науці подібний підхід був запропонований ще на початку 20-х років ХХ ст. видатним правознавцем, на той час професором Харківського інституту народного господарства В. М. Корецьким. Він обґрунтував концепцію міжнародного господарського права, яке об'єднує міжнародно-правові

та національно-правові норми, що регулюють міжнародні економічні відносини [13, с. 120–136]. Разом з тим, якщо для В. М. Корецького об'єктом першочергової уваги було міжнародне право, у господарсько-правовій перспективі точкою відліку виступає внутрішнє господарське/інвестиційне право, напрацювання якого повинні використовуватися при вирішенні проблем, що виникають з МІУ. З іншого боку, очевидно, що вітчизняне інвестиційне право може бути джерелом удосконалення міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності тільки за умови власної доктринальної і концептуальної зрілості, ґрунтовної розробленості основних правових питань, що становить перспективу подальших наукових досліджень в царині інвестиційного права.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Куликов В. В. Нынешняя модель глобализации и Россия / В. В. Куликов // Российский экономический журнал. – 2002. – № 10. – С. 65–71.
2. Steyt, J.-Y. Comparative Foreign Direct Investment Law: Determinants of the Legal Framework and the Level of Openness and Attractiveness of Host Economies [Electronic resource] / J.-Y. Steyt; LL.M. Graduate Research Papers: Paper 1, 2006. – Mode of access: http://scholarship.law.cornell.edu/lps_LLMGRP/1. – 144 p.
3. Карро Д. Международное экономическое право: Учебник / Д. Карро, П. Жюйар. – М, 2001. – 608 с.
4. Фархутдинов И. З. Международное инвестиционное право. Теория и практика применения / И. З. Фархутдинов. – М.: Волтерс-Клувер, 2005. – 432 с.
5. Schill S. International Investment Law and Comparative Public Law: Ways out of the Legitimacy Crisis? [Electronic resource] / S. Schill. – Mode of access: <http://www.iilj.org/.../>

IF2010-11.Schill.pdf. – 36 p.

6. World Investment Report 2010. Investing in a Low-carbon Economy [Electronic resource]. – United Nations; New York and Geneva, 2010. – Mode of access: http://www.unctad.org/en/docs/wir2010_en.pdf.

7. Zhan J. Recent Trends and Characteristics of International Investment Rulemaking [Electronic resource] / J. Zhan // UNCTAD Expert Meeting on Development Implications of International Investment Rule Making, Geneva, 28-29 June 2007. – Mode of access: http://archive.unctad.org/.../c2em21p02_en.pdf. – 8 p.

8. Newcombe A. Law and Practice of Investment Treaties: Standards of Treatment / A. Newcombe, L. Paradell. – Kluwer Law International, 2009. – 614 p.

9. Latest Developments in Investor-State Dispute Settlement [Electronic resource] / UNCTAD // IIA issues note. – 2011. - №1. – Mode of access: http://www.unctad.org/.../webdiaeia20113_en.pdf. – 16 p.

10. Franck S. The Legitimacy Crisis in Investment Treaty Arbitration: Privatizing Public International Law Through Inconsistent Decisions / S. Franck // Fordham Law Review. – 2005. – Volume 73. – Issue 4. – P.1521–1625.

11. Mann H. IISD Model International Agreement on Investment for Sustainable Development – Negotiators' Handbook / H. Mann, K. von Moltke, A. Cosbey, E.L. Peterson. – IISD, 2005. – 102 p.

12. Лукашук И. И. Взаимодействие международно-го и внутригосударственного права в условиях глобализации / И. И. Лукашук // Журнал российского права. – 2002. – № 3. – С. 115–128.

13. Корецький В. М. Избранные труды: Т.1 / В. М. Корецький. – К., 1989. – 340 с.

In the article the general features of the international investment law are described, the present tendencies of its development as well as conceptual nexus with the domestic commercial law regulation are revealed.

В статті осуцествлена обця характеристика международно-правового регулювання інвестиційної діяльності, виявлені свременные тенденції его развития и концептуальные связи с внутренним хозяйственно-правовым регулюванием.

ПРО ПРАВО УЧАСНИКА НА УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Беляневич О. А.,

доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник
НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України

В статті досліджено особливості виникнення в учасника товариства з обмеженою відповідальністю права на управління товариством та обсягу цього права у зв'язку із виконанням учасником (засновником) товариства корпоративного обов'язку по внесенню частки до статутного капіталу товариства, а також питання механізму забезпечення та захисту прав та інтересів товариства від недобросовісності його учасників (зловживання правом).

Ключові слова: корпоративні права, корпоративні обов'язки, частка у статутному капіталі, право на управління товариством, корпоративне правопорушення, добросовісність, зловживання правом.

Товариство з обмеженою відповідальністю (далі – ТОВ) є найпоширенішою організаційно-правовою формою ведення малого та середнього бізнесу і формою корпоративного інвестування. Ефективний захист прав і законних інтересів учасників товариства з обмеженою

відповідальністю, пов'язаних зі створенням, діяльністю, управлінням і припиненням ТОВ, залежить, насамперед, від повноти та несуперечливості законодавчого регулювання корпоративних відносин. Господарський кодекс України (далі – ГК України) визначає лише